

**MISTRZOWIE KLIMATU
CARTOON NETWORK
PRZEDSTAWIAJĄ**

„UNIKAJ, UTYLIZUJ, UŻYWAJ PONOWNIE”

Scenariusz lekcji stacjonarnej dla klas I-III
autorka: Justyna Wiśniewska

**MATERIAŁ ZOSTAŁ PRZYGOTOWANY PRZEZ
CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ**

ceo

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

TEMAT ZAJĘĆ:

UNIKAJ, UTYLIZUJ, UŻYWAJ PONOWNIE

Czas trwania zajęć: około 45 minut (tryb nauki stacjonarnej)

Scenariusz zajęć koncentruje się na trzech obszarach związanych z edukacją proekologiczną dzieci w klasach I-III:

- unikaniu zbędnych opakowań w czasie zakupów,
- utylizacji odpadów (segregacji),
- recyklingu, czyli ponownym wykorzystywaniu odpadów.

PYTANIA KLUCZOWE:

1. DLACZEGO TAK DUŻO SŁYSZYMY O SEGREGACJI I RECYKLINGU?
2. JAK KUPOWAĆ PRODUKTY, ABY NIE PRODUKOWAĆ ZBYT WIELU ŚMIECI?
3. JAK UTYLIZOWAĆ OPAKOWANIA PO NASZYCH ZAKUPACH?

Cele zajęć (dla nauczyciela/nauczycielki, osoby prowadzącej):

- Rozwijanie u dzieci pozytywnych nawyków i zachowań proekologicznych.
- Zapoznanie ich z pojęciami: segregacja, recykling, odpady, utylizacja.
- Uważliwienie dzieci na potrzeby naszej planety.
- Zachęcanie ich do przekazywania swojej wiedzy o recyklingu kolegom i koleżankom oraz rodzinie.

Cel w języku ucznia/uczennicy:

Dowiem się, jak unikać zbędnych śmieci i jak właściwie segregować odpady.

Cel w języku ucznia/uczennicy przedstawiony piktogramem:

Kryteria sukcesu:

1. Uważnie słucham i oglądam filmy prezentowane w czasie zajęć.
2. Wyjaśnię znaczenie słów: odpady, segregacja, utylizacja, recykling.
3. Szanuję poglądy i nawyki innych.
4. Wymienię podstawowe rodzaje opakowań gromadzonych w domu i w szkole.
5. Wiem, jak segregować odpady (dokonuję ich klasyfikacji) i do jakich pojemników je wrzucać.
6. Wiem, dlaczego warto unikać zbędnych opakowań produktów.
7. Wykonam jedno z działań zaproponowanych przez nauczyciela/nauczycielkę w karcie pracy.

Środki dydaktyczne potrzebne do zajęć:

komputer, prezentacja multimedialna, tablica multimedialna lub ekran; diagram do zabawy na dobry początek, cztery kartki (po jednej w kolorze zielonym, niebieskim, żółtym i czerwonym); różnorodne przedmioty (takie, które macie w klasie lub zostały przyniesione przez dzieci do szkoły – plastikowa butelka, ścinki kartki, woreczek foliowy, zakrętka z butelki, opakowanie po jogurcie itp.)

Metody pracy na zajęciach:

- dyskusja
- zabawa dydaktyczna
- filmy
- rozmowa kierowana pytaniami
- metoda zadaniowa - ćwiczenia praktyczne
- działalność ekspresyjna

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. ZABAWA NA DOBRY POCZĄTEK: „ZNAJDŹ KOGOŚ, KTO...”

Zabawa ma na celu integrację klasy oraz poznanie nawyków proekologicznych uczniów i uczennic. Każda z osób otrzymuje egzemplarz zamieszczonego poniżej diagramu (zawarte w nim pytania są przykładami, można je dowolnie zmieniać) i w ciągu określonego czasu, np. 5 minut, musi wpisać w odpowiednie pola imiona kolegów i koleżanek (w każdym polu imię innej osoby z klasy). Czas można odmierzać klepsydrą, minutnikiem lub wykorzystać timery online. Uczniowie i uczennice szukają odpowiedzi metodą bezpośrednich pytań. W czasie wypełniania ankiety panuje gwar, dzieci poruszają się po sali i chętnie angażują się w to zadanie. Sprzyja ono rozwijaniu kontaktów z rówieśnikami, i umiejętności zadawania pytań, a także poznawaniu swoich kolegów i koleżanek z klasy.

Po zakończeniu zabawy klasa wspólnie odczytuje pytania i słucha wyjaśnień osób wpisanych w odpowiednie miejsca, a przede wszystkim rozmawia o zagadnieniach poruszanych w diagramie.

W czasie wycieczek zbiera swoje odpady do torby lub plecaka	Używa w szkole własnego bidonu na wodę.	Zamiast folii, używa pudełek na kanapki.	Nie kupuje wody w jednorazowych opakowaniach.
Idzie po zakupy z własną siatką lub koszykiem.	Segreguje śmieci.	Zbiera nakrętki z plastikowych butelek i zgnięta butelki przed wrzuceniem do kosza.	Bierze udział w zbiórce baterii w szkole.

2. TEMAT I CEL ZAJĘĆ, KRYTERIA SUKCESU

Wspólnie zastanówcie się nad tematem zajęć - odwołajcie się do zabawy na dobry początek.

Podaj cel zajęć w języku ucznia/uczennicy. W pierwszej klasie dzieci mogą zaprezentować cel w formie piktogramu (znaku umownego), który samodzielnie przerysują. Dzieci z klasy drugiej i trzeciej mogą przepisać cel do zeszytu. Możecie też wspólnie ułożyć cel na podstawie rozmowy. Przedstaw uczniom i uczennicom kryteria sukcesu (slajd w prezentacji dołączonej do scenariusza). Sprawdź, czy dzieci je rozumieją - zapytaj: ***Czy wszystko jest dla Was zrozumiałe? Czy chcecie, aby coś Wam wyjaśnić?***

3. PYTANIE KLUCZOWE

Wyświetl na slajdzie pytanie kluczowe lub podyktuj je i poproś o zapisanie go w zeszycie. Pytanie kluczowe to takie pytanie, które przewija się w czasie wszystkich aktywności zaplanowanych na dane zajęcia edukacyjne. Uczniowie i uczennice mogą od razu spróbować wyrazić swoją opinię. Podczas zajęć można wracać do slajdu z pytaniem.

PYTANIE KLUCZOWE:

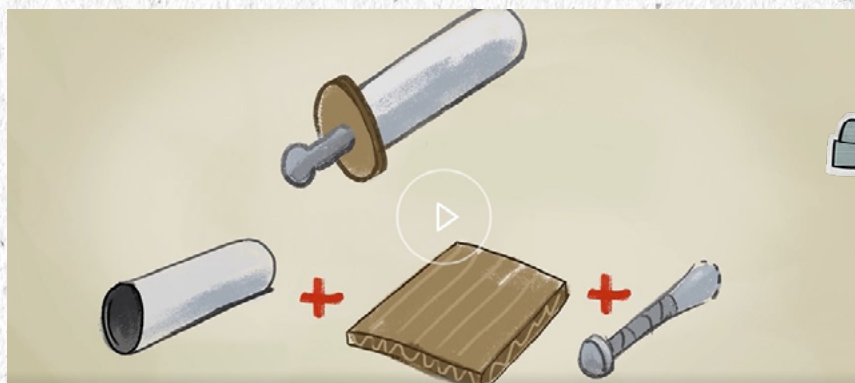
JAK KUPOWAĆ PRODUKTY, ABY NIE PRODUKOWAĆ ZBYT WIELU ŚMIECI, I JAK UTYLIZOWAĆ OPAKOWANIA PO NASZYCH ZAKUPACH?

4. FILM NR 1

Zaproś dzieci na projekcję filmu nr 1 ze strony internetowej.

Poproś ich o skupienie. Powiedz, że podczas zajęć obejrzyjecie trzy filmy wprowadzające ważne treści, wokół których będziecie potem pracować. Możesz opowiedzieć uczniom i uczennicom o historii i celu powstania filmu, o stronie <https://www.cartoonnetwork.pl/>, na której znajdują się filmy, gry oraz o kampanii mającej na celu promocję proekologicznych działań.

Po projekcji filmu daj dzieciom chwilę na przemyślenia, a potem zadaj im pytania:

- **Czy wszystko w filmie było dla Was zrozumiałe?**
- **Czy macie do mnie jakieś pytania związane z filmem?**

Jeżeli pojawią się pytania, zapisz je na tablicy. Zapowiedz, że postarasz się na nie odpowiedzieć w czasie zajęć lub odpowiedzą na nie koleżanki i koledzy z klasy. Zapisywanie pytań stawianych przez uczniów i uczennice buduje zainteresowanie zajęciami, zwiększa motywację dzieci do podejmowania dialogu oraz wskazuje ich potrzeby poznawcze – tak nadbudowuje się wiedzę.

5. ROZMOWA KIEROWANA – PYTANIA DO UCZNIÓW

- **Jaka zasada jest prezentowana w filmie?**
Zapisz zasadę na tablicy lub poproś uczniów i uczennice o przepisanie jej do zeszytu.
- **Czy ktoś z Was postara się ją wyjaśnić swoimi słowami?**
- **Po co mamy postępować zgodnie z tą zasadą?**
- **Na czym polega właściwa utylizacja według samozwańczej obrończyni potoku?**

**UNIKAJ
UŻYWAJ PONOWNIE
UTYLIZUJ**

6. WYKREŚLANKA

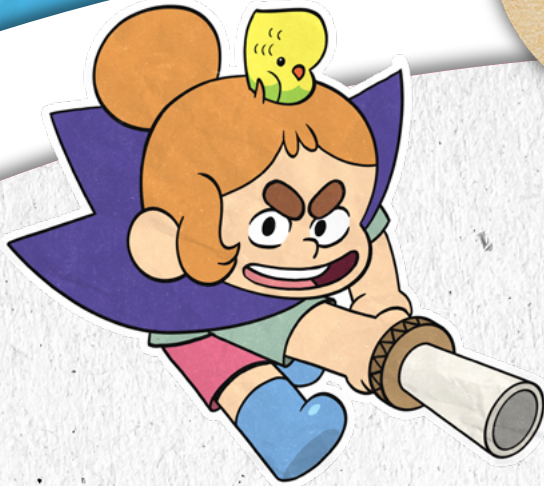
Podsumuj rozmowę z uczniami i uczennicami. Zaproś ich do kolejnej aktywności. Na ekranie lub tablicy wyświetl diagram i poproś dzieci, żeby wyszukały w każdym wierszu nazwę materiału lub odpadu wyrzucanego przez ludzi do kosza. Zapisz odpowiedzi w wolnych miejscach lub poproś o to chętną osobę.

W ramach podsumowania zapytaj wszystkich:

- **Co powinniśmy zrobić z tymi opakowaniami?**
- **Czy macie jakiś pomysł?**

Na tym etapie zajęć odwołujcie się do wcześniejszej wiedzy uczniów i uczennic na temat śmieci. Kiedy powiedzą o segregacji, o kolorach pojemników/worków używanych przez daną gminę itp., zapytaj:

- **Dlaczego segregacja śmieci jest ważna?**
- **Po co ludzie to robią?**
- **Komu jest to potrzebne?**
- **Czy widzicie korzyści z segregacji?**

W	P	A	P	I	E	R	E	PAPIER
P	L	A	S	T	I	K	W	PLASTIK
T	G	F	O	L	I	A	A	FOLIA
E	B	U	T	E	L	K	A	BUTELKA
P	U	S	Z	K	A	S	A	PUSZKA
R	Y	K	A	R	T	O	N	KARTON
S	Ł	O	I	K	F	N	Z	SŁOIK
W	O	R	E	C	Z	E	K	WORECZEK

7. PRACA Z TABLICĄ INTERAKTYWNA

Wykonajcie ćwiczenie online **Sortowanie według grup (wordwall.net)**. W razie wątpliwości, gdzie coś umieścić, pozwól dzieciom podyskutować i wymienić się wiedzą o tym, z czego dane produkty są wykonywane. Warto zwrócić uwagę na przedmioty w klasie, aby uczniowie i uczennice mogli sprawdzić, z czego są zrobione.

Udziel dzieciom ustnej informacji zwrotnej na temat ich wiedzy o odpadach i segregacji śmieci. To także moment na przekazanie im nowych informacji na ten temat.

Druga wersja ćwiczenia:

Położ w czterech różnych miejscach sali kartki formatu A4 - niebieską, żółtą, czerwoną i zieloną. Zadbaj, by w klasie leżało też mnóstwo różnorodnych przedmiotów (stołeczki, butelki, metalowe opakowania po czekoladkach, plastikowe kubeczki itp.) - przygotuj je samodzielnie lub wspólnie z uczniami i uczennicami, wykorzystując rzeczy z ich plecaków.

Zadaniem uczniów i uczennic jest poustawianie tych przedmiotów na arkuszach w odpowiednich kolorach, czyli praktyczna segregacja. Niezbędna będzie umiejętność rozpoznawania materiałów, z jakich są wykonane przedmioty.

Po wykonaniu zadania podsumujcie je. Wspólnie przypomnijcie (slajd w prezentacji), jak segregujemy odpady w Polsce. Wyjaśnijcie ewentualne wątpliwości dotyczące utylizacji konkretnych odpadów.

8. FILM NR 2

Wyświetl dzieciom film nr 2 ze strony internetowej.

Następnie spytaj:

- **Czego unikał bohater filmu?**
- **Dlaczego tak robił? Po co?**
- **Czego my możemy unikać podczas zakupów? Jeśli macie swoje sposoby, podzielcie się z nami.**
- **Jak myślicie, czy produkty, które kupujecie z rodzicami, zawsze muszą mieć opakowania?**
- **Które z produktów mogą się obyć bez opakowania?**

Przy ostatnim pytaniu można zobrazować produkty kupowane w sklepie (prezentacja – **slajdy nr 20-23**): nożyczki zapakowane w plastik i tekturę, jabłka na tacce i w folii, pasta do zębów w pudełku, butelka z mlekiem, kubeczek z jogurtem, lalka zapakowana w pudełko, puszka z rybą zapakowana dodatkowo w kartonowe pudełko, mąka w papierowej torebce, płyta CD w kopercie, ulotka sklepu zapakowana w folię lub kopertę, wędlina w opakowaniu jednorazowym).

Podsumowaniem tej aktywności jest wspólne przeczytanie haseł (slajd):

JEŻELI MOŻESZ, KUPUJ PRODUKTY BEZ OPAKOWAŃ. JEŻELI WYBIERASZ SPOŚRÓD PRODUKTÓW W OPAKOWANIACH, WYBIERZ OPAKOWANIE MNIEJ UCIAŻLIWE DLA ŚRODOWISKA.

9. UŁÓŻ ZNAK Z PUZZLI – ZADANIE INDYWIDUALNE DLA UCZNIÓW I UCZENNIC

Każde z dzieci otrzymuje pocięty na części znak recyklingu zamieszczany na produktach. Układają go, wklejają do zeszytu i w parach wyjaśniają sobie, co oznacza.

Pytania pomocnicze:

- **Gdzie taki znak jest zamieszczany?**
- **O czym ma nam przypominać?**
- **Dlaczego ten znak jest zamieszczany na przykład na butelce po wodzie mineralnej, na reklamówkach w sklepie, na opakowaniu po paluszkach itp.?** (Najlepiej bazować na produktach przyniesionych przez dzieci do szkoły na drugie śniadanie).

Warto podkreślić, że ten znak ma kilka wersji (slajd w prezentacji).

Podsumowaniem tej aktywności będzie wspólne stworzenie własnej definicji recyklingu. Dzieci najpierw tworzą w parach ustną definicję, potem losowo wybierasz kilka par, które mówią, czym według nich jest recykling. Doceniaj wypowiedzi uczniów i uczennic nawet wtedy, kiedy pary powtarzają prawie to samo. Wskazuje to jednolite myślenie dzieci.

10. FILM NR 3

Bez oceniania i opiniowania podawanych przez uczniów i uczennice definicji recyklingu wyświetl film nr 3 ze strony internetowej.

Po projekcji zadaj pytania:

- **Co bohaterowie filmu zrobili z pustych opakowań?**
- **Jakie Wy macie pomysły na ponowne wykorzystanie pewnych przedmiotów?**

Zaprezentuj dzieciom kolejny slajd, na którym znajdują się: słoik po majonezie, stary koszyk wiklinowy, zadrukowana kartka, dziurawa skarpetka. Zapytaj:

- **Chciałabym/chciałbym wykorzystać jeszcze raz te przedmioty, nie wyrzucać ich. Jak mogę to zrobić? Spróbujcie wymyślić jak najwięcej sposobów ich dalszego użycia.**

Przykłady:

- słoik po majonezie - na przetwory, jako kubek na przybory do pisania, do przechowywania monet lub gwoździ;
- stary koszyk wiklinowy na zakupy - jako osłonka na doniczki w ogródku, na działce do zbierania orzechów;
- zadrukowana kartka - do zrobienia samolotu lub wydzieranki, na papierową wiklinę;
- dziurawa skarpetka - na „gniotka antystresowego”, na pacynkę, na pościel dla lalek.

Pogadanka powinna być moderowana w taki sposób, aby dzieci same doszły do wniosku, że wiele przedmiotów można użyć jeszcze raz. To zależy tylko od pomysłowości każdego z nich i innych ludzi.

11. PODSUMOWANIE ZAJĘĆ PRZEZ UCZNIÓW I UCZENNICE

Wróćcie do pytania kluczowego. Przeczytaj je ponownie i poproś chętne osoby o odpowiedź. Starsi uczniowie i uczennice mogą samodzielnie zapisać swoje odpowiedzi w zeszytach (nie należy ingerować, jak zapiszą odpowiedź – może być to notatka graficzna, w formie zdań itp.). Odczytaj zapisane przez dzieci pytania dodatkowe, które pojawiły się w czasie prezentowanych filmów. Sprawdźcie, czy na koniec zajęć uczniowie i uczennice potrafią udzielić sobie na nie odpowiedzi.

Wróćcie do kryteriów sukcesu i zaznaczcie kolorami poziom ich spełnienia (zielony – już to umiem, potrafię, wiem; żółty – trochę wiem, umiem, potrafię; czerwony – jest to dla mnie niezrozumiałe, nie potrafię tego). Jest to monitorowanie poszczególnych elementów zajęć przez dzieci i jednocześnie informacja zwrotna dla nauczyciela/nauczycielki lub innej osoby prowadzącej.

12. CO DALEJ? PRACA DOMOWA

Na koniec zajęć wróćcie do slajdu z zasadami **UNIKAJ, UŻYWAJ PONOWNIE, UTYLIZUJ** – uczniowie i uczennice za pomocą „cenek”, głosują, która zasada jest według nich najważniejsza (każda osoba ma jeden głos). Poproś, by dzieci zastanowiły się, nad którą z tych zasad chciałyby popracować lub o której chcą poszerzyć swoją wiedzę.

Zadaj pracę domową do wyboru (**karta pracy**). Sprawdź, czy uczniowie i uczennice wiedzą, jak wykonać zaproponowane zadania.

13. ZAKOŃCZENIE

Podsumuj zajęcia i docień dzieci. Podkreśl ich zainteresowanie tematem, zaangażowanie w wykonywane zadania i dzielenie się z innymi wiedzą i przemyśleniami.

